

INFORMATIKA V MOŽNOSTECH GRANTOVÉ AGENTURY ČR

Eva Juláková

Grantová agentura České republiky byla zřízena počátkem roku 1993 jako celostátní, všechny obory vědy a techniky pokrývající instituce, která má za úkol rozdělovat prostředky přidělené ze státního rozpočtu na projekty výzkumu a vývoje. Pro tento úkol vyhlašuje GA ČR veřejnou soutěž, shromážděné návrhy jsou posouzeny a vybrány z nich ty nejlepší projekty, kterým je udělen grant. V následující tabulce jsou zachyceny počty přihlášek a počty udělených grantů v letech 1993 až 1995.

Projekty zahajované v roce	Počet podaných přihlášek	Počet udělených grantů
1993	1 822	838
1994	1 686	643
1995	1 512	561
1996	1 759	soutěž pro projekty zahajované v roce 1996 není dosud ukončena
CELKEM	6 779	2 042

Kancelář GA ČR zpracovává došlé přihlášky, připravuje veškeré podklady pro oborové komise (jsou to poradní orgány složené z vědců jednotlivých oborů, v současné době mají zhruba 450 členů), rozesílá přihlášky pro posouzení externím posuzovatelům, zpracovává opět došlé posudky pro oborové komise a zajišťuje agendu pro schvalování vyhodnocených projektů. Pro schválené projekty vystavuje smlouvy s nositeli, zajišťuje převod finančních prostředků, shromažďuje dílčí zprávy o průběhu řešení a připravuje jejich posouzení v oborových komisích, zajišťuje pro další rok řešení dodatků ke smlouvě i vlastní převod finančních prostředků. Při ukončení projektu zpracovává kancelář závěrečné zprávy o řešení projektu a připravuje podklady pro hodnocení jeho výsledků.

Pro zpracování velkého objemu údajů spojených s touto činností využívá

Kancelář GA ČR vlastní počítačovou síť s databázovým programem Microsoft Access. Databáze je rozdělena na několik částí:

- Databáze grantů obsahuje údaje o žádostech i o grantových projektech v jednotlivých letech (kolech grantové soutěže), např. název a stručnou charakteristiku projektu, číselné kódy umožňující jeho zařazení do oboru apod. a také údaj (rodné číslo) pro vyhledání informací o navrhovateli (resp. o nositeli) a o posuzovatelích projektu v personální databázi (v oddělené databázi jsou údaje finančního charakteru, propojení funguje prostřednictvím registračního čísla projektu).
- Personální databáze obsahuje údaje o osobách, které vstoupily do styku s GA ČR; kromě základních údajů (adresy, telefony, specializace) umožňuje vyhledat i „historii“ dané osoby; jaké kdy podal přihlášky, na kterých projektech se podílil jako řešitel či spoluřešitel, které přihlášky posuzoval apod. Údaje o zaměstnavateli v databázi institucí se vyhledávají pomocí IČO organizace.
- Databáze institucí, převážně těch, které vyvíjejí vlastní činnost v oblasti výzkumu a vývoje.

Program Microsoft Access umožňuje z vložených údajů sestavovat různé tabulky, přehledy, upravit je podle potřeby do grafické podoby vhodné pro tisk (event. kvalitnější DTP zpracování umožní převod dat do programu MS Word) a především z údajů vyhledávat požadované informace pomocí dotazu (Query).

Údaje v databázi GA ČR slouží pouze pro vlastní potřebu pracovníků Kanceláře a členů poradních orgánů GA ČR. Ty informace, které jsou určeny pro zveřejnění (např. seznamy udělených grantů – název projektu, jméno pracoviště a řešitele), GA ČR publikuje v Bulletinu GA ČR. Časopis vychází zhruba čtyřikrát ročně a je event. podle potřeby doplňován mimořádnými čísly – takto např. vyšla Pravidla grantového systému se všemi požadovanými formuláři. Seznamy ukončených projektů se stručnou charakteristikou výsledků bude GA ČR rovněž zveřejňovat v Ročence. Některé z těchto informací, event. i s dalšími doplňujícími údaji, mohou být se souhlasem předsednictva GA ČR poskytnuty na vyžádání, a to buď na základě reciprocity ostatním grantovým institucím v ČR či zřizovatelům rozpočtových a příspěvkových organizací (v podstatě tedy resortním ministerstvům), nebo v mimořádných případech za úhradu jiným zájemcům.

Další údaje, zvláště informace o přesných záměrech a výsledcích projektů, které by mohly podléhat ochraně duševního vlastnictví, údaje o finanční stránce řešení projektů, informace o institucích v oblasti výzkumu a vývoje a především údaje z personální databáze GA ČR zásadně nezveřejňuje, ani je neposkytuje na vyžádání.

Od roku 1994 existuje v ČR zvláštní databáze, Centrální evidence projektů (CEP), kterou spravuje Rada vlády ČR pro výzkum a vývoj. Databáze shromažďuje údaje o všech projektech výzkumu a vývoje financovaných ze státního rozpočtu a ze zákona, kterým byla zřízena, vyplývá povinnost všech institucí, které na takové projekty poskytují prostředky, předávat do CEP požadované údaje. Informace z CEP slouží především pro potřeby vlády a ústředních orgánů, některé informace z ní mohou získat zřizovatelé nebo „zadavatelé“ (tedy v podstatě grantové instituce), údaje nejobecnějšího charakteru jsou dostupné po vyžádání i pro veřejnost.

Grantová agentura ČR se od 1. 1. 1995 stala provozovatelem stanice BBS, která by měla sloužit k usnadnění styku odborné veřejnosti s představiteli orgánů GA ČR i se zaměstnanci kanceláře. BBS (Bulletin Board System) je centralizovaná služba, kterou uživatelé volají po telefonní síti ze svých počítačů prostřednictvím modemů. Mohou získávat informace, vyplňovat dotazníky a posílat si zprávy nebo počítačové soubory s jinými uživateli. Stanice BBS nabízí tyto služby:

1. elektronickou poštu, t.j. komunikaci s pracovníky Kanceláře GA ČR a členy poradních orgánů
2. knihovnu souborů, která obsahuje informace týkající se grantového systému; je tvořena několika základními knihovnami, mj.:

GA.CR obsahuje informace o statutu GA ČR, pravidlech pro udělování finanční podpory, o vědních oborech, které jsou podporovány, o složení oborových a podoborových komisí, o udělených grantech apod.

AKT.INFO obsahuje nejaktuálnější informace o průběhu posuzování žádosti o finanční podporu, o změnách v pravidlech GA a o doporučeních nositelům grantů

FORM obsahuje jednotlivé formuláře, které jsou potřebné pro styk s GA ČR

BULL obsahuje nejdůležitější články, které byly publikovány v Bulletinu GA ČR.

Soubory v knihovně je možné prohlížet jednak v režimu „on-line“, nebo je přenést na svůj počítač a podle potřeby vytisknout.

Obdobná struktura souboru je uložena na systému GOPHER provozovaném v rámci české verze INTERNETU a je tedy lehce dostupná uživatelům této sítě.